

AD 28/24

LIMITE

CONF-ME 14

ДОКУМЕНТ ПО ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО

Относно: ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
– Глава 20: Политика за предприятия и промишлеността

ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Преговорна глава 20: Политика за предприятията и промишлеността

Настоящата позиция на Европейския съюз се основава на неговата основна позиция за Конференцията за присъединяване с Черна гора (AD 23/12 CONF-ME 2) и се подчинява на принципите за водене на преговорите, залегнали в Конференцията за присъединяване (AD 20/13 CONF-ME 16), и по-специално:

- становище, изразено от една от страните по определена преговорна глава, по никакъв начин не предопределя позицията, която може да бъде заета по други глави;
- споразуменията, дори частични, постигнати в хода на преговорите по глави, които подлежат на последователно разглеждане, не могат да се смятат за окончателни преди постигането на цялостно споразумение;

Позицията на Европейския съюз се основава и на изискванията, посочени в точки 24, 28, 41 и 44 от рамката за преговори.

ЕС насърчава Черна гора да продължи процеса на привеждане на законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС, като отбелязва, че допълнителни елементи от достиженията на правото на ЕС могат да влязат в сила преди присъединяването, да осигури ефективното им въвеждане и прилагане и да разработи още преди присъединяването политики и инструменти, възможно най-близки до тези на ЕС.

ЕС отбелязва, че в позицията си AD 7/13 (CONF-ME 5) и допълнението към нея AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5) Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 20, които са в сила към 12 декември 2024 г., и декларира, че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз.

Принципи на политиката за предприятия и промишлеността

ЕС отбелязва, че Черна гора е приела и изпълнява или е в процес на изпълнение на няколко стратегии в подкрепа на политиката за предприятия и промишлеността.

ЕС отбелязва, че Черна гора е приела три стратегии за политиката за промишлеността – за периода 2016 – 2020 г. (ПП 2020), 2019 – 2023 г. (ПП 2023), а през август 2024 г. – за периода 2024 – 2028 г. (ПП 2028). Освен това ЕС отбелязва, че окончателната оценка на ПП 2023, извършена от външен оценител, е показала ясни резултати от нейното изпълнение.

ЕС отбелязва, че стратегията за ПП 2028 е изготвена в съответствие с принципите, заложи в политиката за промишлеността на ЕС, и в съответствие с насоките, очертани в съобщения на Комисията COM(2010) 614, COM(2012) 582, COM(2017) 479 и COM(2020) 102, актуализирани с COM(2021) 350. ЕС отбелязва, че ПП 2028 е приета от правителството в сътрудничество с Фонда за развитие на инвестициите на Черна гора, Статистическата служба, Търговската камара, Федерацията на работодателите на Черна гора и след обществена консултация с широк кръг заинтересовани страни. Освен това ЕС отчита, че ПП 2028 включва съответните принципи и цели на стратегията за интелигентна специализация на Черна гора.

ЕС взема под внимание предоставената от Черна гора информация, която показва, че мониторингът и оценката на ПП 2028 се състоят от механизъм за наблюдение с двугодишни/годишни планове за действие и оценка през последната година от изпълнението. ЕС насърчава Черна гора да разработи многогодишни планове за действие и да продължи да представя на Комисията редовни доклади за изпълнението. Освен това ЕС приканва Черна гора изрично да включи политики и действия, насочени към намаляване на стратегическите зависимости, особено в критични области, за да се засили всеобхватността на ПП 2028.

ЕС отбелязва ангажимента на Черна гора да подобри рамката на политиката си за предприятията и бизнес средата, включително чрез приемане на последователни стратегии за развитие на малките и средните предприятия (МСП), подобряване на качеството на обществените услуги, предназначени за МСП, и в областта на разрешенията за търговска дейност и достъпа до финансиране. Освен това ЕС отбелязва, че законодателството на Черна гора е приведено в съответствие с определението на ЕС за МСП, включено в Препоръка С(2003) 361 на Комисията.

ЕС отбелязва, че Черна гора също така е следвала политиките на ЕС, насочени към развитие на предприемачеството сред жените и обучението по предприемачество през целия живот, и е приела стратегии и планове за действие в тези области.

ЕС отбелязва усилията на Черна гора за по-нататъшно подобряване на бизнес средата и политиките за предприятията чрез приемане на програма за потискане на неформалната икономика за периода 2024 – 2026 г. и започване на всеобхватни реформи в сектора на държавните предприятия. ЕС насърчава Черна гора да предприеме последващи действия във връзка с навременното изпълнение на тези важни реформи, по-специално в рамките на наскоро договорената програма за реформи на Черна гора, придружаваща плана за растеж за Западните Балкани.

ЕС очаква Черна гора да изпълни изцяло посочената по-горе стратегия за политиката за промишлеността, и приканва Черна гора да го осведомява редовно за развитието на ситуацията и за предприетите стъпки по отношение на принципите на политиката за предприятията и промишлеността.

Инструменти на политиката за предприятията и промишлеността

ЕС отбелязва, че Черна гора е участвала вече няколко години в програми на ЕС в подкрепа на предприемачеството, конкурентоспособността и иновациите. Черна гора участва в Програмата за предприемачество и иновации на Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации за периода 2007 – 2013 г. и в Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия за периода 2014 – 2020 г. (COSME).

ЕС приветства участието на Черна гора в програмата на ЕС за единния пазар, насочена основно към три от нейните стълбове (подобряването на вътрешния пазар, МСП, потребителите). В този контекст ЕС отбелязва, че участието в Европейската мрежа в подкрепа на бизнеса в рамките на програмата „Единен пазар“ е от особено значение за развитието на МСП в Черна гора. ЕС приканва Черна гора да продължи да развива транснационални партньорства в областта на промишлените екосистеми и клъстерните мрежи.

ЕС отчита, че Черна гора е разработила набор от национални инструменти и е създадала агенции за изпълнение, които предоставят финансова подкрепа и услуги на стопанските субекти. ЕС отбелязва, че Фондът за развитие на инвестициите на Черна гора (IDFM) служи като механизъм за улесняване на достъпа до финансиране за сектора на МСП в сътрудничество с Европейската инвестиционна банка и Банката за развитие към Съвета на Европа. Освен това ЕС отбелязва, че IDFM трябва да се трансформира в Банка за развитие на Черна гора и да осигури, наред с други функции, експортно застраховане за икономическите оператори в страната. ЕС отбелязва също така, че е в ход създаването на подкрепен от държавата фонд за гарантиране на кредитите, който допълнително ще подобри достъпа до финансиране за предприятията, включително стартиращите предприятия и жените предприемачи, и насърчава Черна гора да финализира това действие.

ЕС отбелязва, че Черна гора току-що е приела закона относно сроковете за уреждане на финансовите задължения, приведен в съответствие с Директива 2011/7/ЕС относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки. ЕС приканва Черна гора периодично да предоставя информация на Европейската комисия относно неговото прилагане.

ЕС насърчава Черна гора да продължи да гарантира привеждането на законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС и съответно ефективното прилагане от националните и другите съответни органи до датата на присъединяване и приканва Черна гора да информира редовно ЕС за развитието на инструментите на политиката за предприятия и промишлеността.

Секторни политики

Тъй като туризмът е важен сектор на икономиката на Черна гора, който генерира близо 30% от БВП, ЕС отбелязва, че съществува стратегия за развитие на туризма за периода 2022 – 2025 г. и че тя е свързана със стратегията за интелигентна специализация на страната, в която устойчивият туризъм и здравният туризъм са сред избраните сектори на специализация. В този контекст ЕС отбелязва, че диверсификацията на туристическото предлагане, прилагането на нови технологии и цифровизацията в туристическите предприятия, както и ангажиментът за устойчиво и екологосъобразно развитие на туризма са водещите принципи за сектора през следващите години.

ЕС насърчава Черна гора да продължи да работи по стратегически политики в различни сектори и да интегрира настоящите принципи на политиката на ЕС в тези стратегии.

* * *

Въз основа на изложените по-горе съображения ЕС отбелязва, че на този етап не са необходими по-нататъшни преговори по тази глава.

Наблюдението на напредъка по отношение на привеждането на законодателството в съответствие с достиженията на правото на ЕС и тяхното прилагане ще продължи в хода на преговорите. ЕС подчертава, че ще следи с особено внимание всички посочени по-горе конкретни въпроси, включително с оглед да се гарантира, че Черна гора притежава административния капацитет и възможностите да приключи постигането на съответствие във всички области по тази глава. Необходимо е да се отдели особено внимание на връзките между настоящата глава и други преговорни глави. Окончателна оценка на съответствието на законодателството на Черна гора с достиженията на правото на ЕС и на способността на страната за тяхното прилагане може да бъде направена едва на по-късен етап от преговорите. Освен цялата информация, която ЕС може да изиска с оглед на преговорите по настоящата глава и която трябва да бъде предоставена на Конференцията, ЕС приканва Черна гора редовно да представя на Съвета за стабилизиране и асоцииране подробна писмена информация за напредъка в прилагането на достиженията на правото на ЕС.

С оглед на посочените по-горе съображения, при необходимост и в подходящ момент ЕС ще разгледа отново настоящата глава.

ЕС отбелязва, че в позицията си AD 7/13 (CONF-ME 5) и допълнението към нея AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5) Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 20, които са в сила към 12 декември 2024 г., и декларира, че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз. ЕС отбелязва още заявеното от Черна гора, че ще продължи процеса на привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС и страната ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз.

Освен това ЕС припомня, че е възможно между 12 декември 2024 г. и приключването на преговорите към достиженията на правото на ЕС да се добавят нови елементи.